

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

21 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

21. maj 2008. Vol. 3, Broj 21

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Selekcija goveda	8

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Dobra ponuda jagnjadi u Pljevljima

U Pljevljima je na stočnoj pijaci u toku prethodne nedjelje ponuđeno najviše jagnjadi, 110 grla sa cijenom od 2,3 do 2,5€/kg žive mjere. Najviše jagnjadi ponuđeno je u Nikšiću, 65 grla sa cijenom od 2,8 do 3€/kg žive mjere.

Prasadi je bilo najviše u Podgorici, 140 grla sa cijenom od 2,3 do 2,6€/kg žive mjere dok su u Baru dominirala jarad, 45 grla sa cijenom od 3 do 3,2€/kg žive mjere.

Ovaca za priplod je bilo najviše na pijaci u Beranama (95 grla sa cijenom od 130 do 200€/grlu sa tim što je maksimalnu cijenu postizala ovca sa jagnjetom) i u Bijelom Polju (65 grla sa cijenom od 120 do 160€/grlu).

Bar

Za razliku od prethodne nedjelje cijene teladi su nešto veće, dok su ostale kategorije na istom nivou.

Ponuda svih kategorija kojima se trguje dosta je dobra i odvija se na farmama dok se mali broj izvodi na pijace.

Berane

Ovog vikenda na stočnoj pijaci u Beranama bila je dobra ponuda svih vrsta i kategorija žive stoke.

Tražnja je bila najveća kod kategorija priplodnih ovaca i prasadi, a cjenovni trend u porastu kod kategorija priplodnih ovaca, priplodnih koza, priplodnih krava u čistoj rasi, prasadi i teladi.

Nikšić

Na stočnoj pijaci u Nikšiću ove nedjelje ponuda je bila vrlo loša (2 koze sa jaradima, sedmoro prasadi i jedna krava za klanje). Cijene su većinom uzete direktno sa farmi i na prošlonedjeljnom su nivou.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima ponuda stoke ove sedmice nije se bitnije promijenila u odnosu na prošlu. Trgovina se, uglavnom, odvijala na farmama jer je na pijacama i dalje mali broj trgovaca. U ponudi je najviše bilo jagnjadi što je uslovilo blagi pad cijena sa 2,5€ na 2,3€. Cijene su uzete na pijaci i od farmera.

Bijelo Polje

Ove sedmice na stočnoj pijaci u Bijelom Polju bila je dobra ponuda kod kategorija teladi, prasadi, jagnjadi i priplodnih ovaca.

Najbolja ponuda bila je kod kategorije priplodnih ovaca, na šta je uticala bolja cijena.

Cijena je zadržala trend od prošle sedmice, osim kod kategorije priplodnih ovaca gdje je cijena u blažem porastu.

Dio prodaje obavljao se na farmama.

Podgorica

Na podgoričkoj stočnoj pijaci nema nekih bitnijih izmjena u odnosu na prethodnu nedjelju. U ponudi je bilo najviše teladi a cijena im se kretala od 2,9 do 3,15€ za domaću telad. Ponuda jagnjadi je na uobičajenom nivou a cijena se nije bitnije mijenjala.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 15 – 21. 5. 2008. godine

Izvještaj sastavila:

Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.40-2.70)	2.60 (2.55-2.60)	~	1.50 (1.40-1.60)	3.00 (2.90-3.00)	2.40 (2.31-2.48)
2	Telad 80-160 kg kg	2.70 (2.60-2.90)	2.50 (2.40-2.70)	2.30 (2.20-2.40)	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.30-2.50)	3.00 (2.90-3.15)	2.63 (2.53-2.78)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.90-2.20)	~	1.60 (1.50-1.70)	2.10 (2.00-2.20)	1.60 (1.50-1.80)	~	1.83 (1.73-1.98)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	1.80 (1.60-1.90)	1.80 (1.60-1.90)
5	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.70)	1.50 (1.50-1.50)	1.40 (1.30-1.50)	1.70 (1.60-1.80)	~	~	1.55 (1.48-1.63)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.20)
7	Krave za klanje kg	0.90 (0.80-1.10)	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.90)	0.85 (0.70-1.10)	1.00 (0.80-1.00)	0.90 (0.90-1.10)	0.88 (0.80-1.03)
8	Prasad kg	~	3.50 (3.50-3.50)	2.50 (2.30-2.60)	3.30 (3.00-3.50)	~	2.40 (2.30-2.60)	2.93 (2.78-3.05)
9	Jagnjad kg	2.80 (2.80-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.40-2.60)	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.30-2.50)	2.50 (2.40-2.70)	2.60 (2.53-2.72)
10	Šilježad kg	~	~	~	~	~	1.70 (1.60-1.80)	1.70 (1.60-1.80)
11	Jarad kg	3.00 (3.00-3.20)	~	2.40 (2.30-2.50)	~	~	~	2.70 (2.65-2.85)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	160.00 (130.00-200.00)	140.00 (120.00-160.00)	160.00 (140.00-180.00)	~	90.00 (80.00-120.00)	137.50 (117.50-165.00)
13	Priplodne koze grlo	~	150.00 (100.00-270.00)	~	130.00 (120.00-150.00)	~	~	140.00 (110.00-210.00)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,000.00-1,200.00)	~	1,200.00 (1,000.00-1,200.00)
16	Priplodne krave HF grlo	~	1,250.00 (1,250.00-1,250.00)	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	~	~	1,275.00 (1,125.00-1,375.00)
17	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,100.00 (1,000.00-1,200.00)	750.00 (650.00-840.00)	925.00 (825.00-1,020.00)
18	Priplodne krave Melez grlo	670.00 (670.00-670.00)	800.00 (650.00-1,000.00)	750.00 (700.00-1,200.00)	700.00 (500.00-900.00)	~	~	730.00 (630.00-942.50)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 12-18.5.2008. godine

Jedinika mere din/kg		Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija				
				Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osipaonica	Vranje	Zajčcar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo		Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Dviske	Jagnjad	sve		140	---	---	120	140	135	140	---	---	---	---	---	130	---	140	---	---	110	---	---	140
		sve		190	170	150	150	170	185	200	190	180	180	200	190	---	200	200	190	160	---	205	190	
Jarići	Junad	sve		170	150	150	---	---	145	150	160	160	160	180	160	---	---	200	160	150	180	---	160	
		HF		---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	---	---	---	
Junad	Junad	do 300 kg		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
		SM		140	---	150	130	---	---	130	135	150	---	---	135	140	---	---	---	160	---	---	140	
Junad	Koze	sve		130	140	130	150	---	---	120	125	---	---	130	130	---	150	---	120	140	---	140	130	
		sve		90	90	80	---	---	100	90	---	80	---	80	75	---	---	80	80	65	---	---	80	
Krave za klanje	Krave za klanje	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	70	---	---	---	
		SM		90	70	90	115	85	80	80	80	90	---	80	84	---	---	---	80	90	---	---	90	
Krmače za klanje	Ovca	sve		100	100	70	80	80	80	---	---	100	90	---	80	---	---	---	95	100	---	85	100	
		sve		120	110	100	100	105	100	---	---	105	110	100	90	---	95	100	90	80	---	90	100	
Ovnovi za priplod	Prasad do 15 kg	sve		140	120	130	110	---	---	---	---	120	---	120	120	---	---	---	---	120	---	---	120	
		sve		200	210	200	---	200	160	210	210	180	200	200	210	---	180	180	170	200	220	170	200	
Prasad do 25 kg	Priplodne junice	sve		180	200	200	210	170	150	200	200	180	190	190	210	---	170	170	160	190	180	170	170	
		sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	
Priplodne krave	Priplodne krave (din/grlu)	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	100	---	---	---	
		SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	170	---	---	---	---	110	---	---	---	
Šilježad	Telad	sve		140	---	130	---	---	155	140	---	---	140	130	---	150	---	---	140	130	120	---	140	
		HF		---	---	190	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	200	---	---	200	---	---	200	
Telad	Tovljenici	80-160 kg		240	220	220	---	---	210	220	185	190	---	---	210	210	---	220	220	200	260	---	220	
		SM		120	130	90	130	100	100	---	---	120	120	110	---	130	100	120	130	---	---	110	120	
Tovljenici	Tovljenici	sve		110	120	80	100	---	90	---	---	110	110	100	100	---	110	90	110	120	---	95	110	
		sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 82 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

Hrvatska

U razdoblju: od 12.05.2008. do 18.05.2008. (20. tjedan)

Uspoređeno s razdobljem: od 28.04.2008. do 04.05.2008. (20. tjedan)

Proizvod/product	cijena kn/kg		
		Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	min	20,00	0,00
	max	33,00	3,00
	prosjeck	24,68	0,12
tele holstajn (80-160kg)-calf .	min	17,00	0,00
	max	27,00	1,00
	prosjeck	23,79	0,36
junica simental (za klanje)-heifer .	min	9,00	0,00
	max	16,00	3,00
	prosjeck	11,56	0,27
junica holstajn (za klanje)-heifer .	min	8,00	0,00
	max	11,00	1,00
	prosjeck	9,97	0,73
bik simental (>450kg)-beef .	min	12,00	2,00
	max	18,00	0,00
	prosjeck	13,37	0,31
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	min	11,00	1,00
	max	12,00	0,00
	prosjeck	11,50	0,74
krava simental (za klanje)-cow .	min	4,00	0,00
	max	10,00	0,00
	prosjeck	6,58	0,23
odojak (25-35 kg)-piglets .	min	12,00	1,00
	max	25,00	0,00
	prosjeck	15,26	0,59
svinja (80-120 kg)-pig .	min	8,00	2,00
	max	14,00	1,00
	prosjeck	10,13	1,69
krmača (za klanje)-sow .	min	5,00	-1,00
	max	7,00	0,00
	prosjeck	6,00	-0,13
janjad-lambs .	min	18,00	0,00
	max	40,00	0,00
	prosjeck	24,55	-0,48
ovca (za klanje)-sheep .	min	9,00	----
	max	9,00	----
	prosjeck	9,00	----
jare-kid goat .	min	24,00	-1,00
	max	35,00	0,00
	prosjeck	29,14	-0,07
ždrijebe-foal .	min	12,00	0,00
	max	13,00	0,00
	prosjeck	12,50	0,00
konj-hors .	min	9,00	0,00
	max	11,00	0,00
	prosjeck	10,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum												
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od : 05.05.08												
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do : 11.05.08												
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																																
(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednje nedelje					
Junad U2	320.8	300.4	335.2	37.1	410.9	322.1	343.0	331.1	392.7						350.7	334.0	37.2	268.6	342.5	294.1	277.7	328.8	334.4	359.4	0.93									
Junad U3	297.3	269.6	340.7	34.0	411.9	316.1	329.0	332.7	387.4						328.3	327.1	37.3	274.5	333.5	295.2	337.3	333.4	335.7	-0.25										
Junad R2	284.6	281.7	320.2	31.4	292.1	409.4	351.7	310	323.7	346.1					322.7	228.9	268.3	307.3	259.3	332.3	338.7	327.8	325.1	328.1	-0.86									
Junad R3	335.6	381.9	325.2	305.4	87.5	411.8	300.1	305.0	326.2	350.4					333.3	256.6	33.6	276.2	326.4	301.1	265.4	326.4	257.1	335.2	338.1	320.3	312.5	1.95						
Junad Q2	249.2	273.1	341.7	281.7	205.3	390.1	245.2	285.0	305.2	280.5					287.0	239.6	358.3	303.0	288.8	253.4	317.5	270.0	255.6	256.5	284.7	311.2	301.1	278.6	-3.17					
Junad Q3	238.8	89.0	274.1	299.6	282.7	83.4	380.0	287.2	280.0	318	278.2	282.0	203.7	256.4	290.2	358.3	273.9	293.0	255.6	302.5	270.3	268.4	248.5	290.6	321.6	308.5	286.8	-0.43						
Junad	292.9	89.0	283.6	310.8	302.0	205.6	398.8	308.0	349	324.7	370.6	282.0	203.0	257.7	335.6	236.9	358.3	268.5	311.7	257.5	328.2	209.1	282.0	273.1	290.9	322.9	317.3	320.2	-0.15					
Bikovi R3	280.4				279.2					247.0	303.2			252.3		290.3	256.6												288.0	-6.60				
Bikovi	280.4				279.2					247.0	303.2			252.3		290.3	256.6												288.0	-6.60				
Goveda U2										344.0	326.1					350.2													339.0	-2.59				
Goveda U3										344.0	328.1					352.7													340.0	0.51				
Goveda U4										323.0	329.5					323.3													338.6	0.79				
Goveda R3										316.0	322.4					316.2													325.4	0.63				
Goveda R4										299.0	320.1					300.9													330.4	5.99				
Goveda Q3										287.0	313				311.2	299.6													308.2	0.99				
Goveda Q4										281.0	312.4					288.3													311.7	324.0	317.7	-1.41		
Goveda										300.7	316.5					329.8													322.4	331.6	322.9	1.34		
Krave R2	277.4									327.0	249.8				217.3	230.1													290.3	282.7	3.68			
Krave R3	268.0									187.8	209.9	330.0	286.5	248.5		305.7	210.4												285.0	296.1	286.9	3.06		
Krave R4	233.4	276.9	281.5							259.5	340	266.4				166.7													269.8	288.8	272.1	3.85		
Krave Q2	249.9									190.1	184.3	266.0	204.7			250.1	235.0	216	216	216	216	216	216	216	216	216	216	216	216	-0.10				
Krave Q3	245.1									178.8	183.3	265.6	207.9			260.4	237.3	218.9	202.8	184.1	182.0	187.9	216.0	276.7	268.1	253.9	275				2.75			
Krave Q4	236.7									175.1	277.0	278.9				263.5	239.4	226.4											255.6	269.8	253.7	1.38		
Krave P2	206.8	171	80.0	178.1	209.7	144.7	150	158.0	238.0	234.8	199.8	157.0	149.8	176.5		166.6	213.1	217.0	189.9	183.8	172.1	179.8	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2	2.26				
Krave P3	166.0									158.6	216.6	223.5	140.7	171.0	172.2	264.0	271.1	188.3	170.0	189.0	183.3	254.8	200.9	240.8	210.9	240.8	210.9	240.8	210.9	240.8	3.26			
Krave	242.9	171	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	210.4	1.60			
Junice U2	327.0									332.0	399.0	332.1	443.3			351.1													340.6	380.0	2.46			
Junice U3	307.5									343.9	394.0	332.8	426.8			351.7													350.8	344.0	370.8	-0.80		
Junice R2	263.0									397.0	284.1	338.0	325.4	352.6		332.8													323.4	230.8	327.5	-3.39		
Junice R3	244.0									407.8	321.1	339.0	327.6	425.8		237.2	323.0												212.5	263.0	352.1	8.55		
Junice R4	232.2	316.5	264.7							262.8	317.0	328.3				180.3	236.0												245.7	321.2	333.0	3.40		
Junice Q2	222.2	264.4	256.8	216.6	368.8	282.7	288.0	316.5	237.0	193.5	203.1	280.5	204.9			118	254.3	225.0	316	316	316	316	316	316	316	316	316	316	316	316	1.10			
Junice Q3	220.4	284.8	267.0	89.6	370.1	281.8	300.0	349	279.9	244.0	188.0	223.4	264.3	200.2		258.2	229.6											208.4	214	248.4	32.2	320.9	281.7	4.71
Junice Q4										276.6	268.8	210.3				244.0	194.2	221.0											212.2	230.7	195.6	310.7	300.0	-0.31
Junice	290.3	232.1	298.2	268.0	203.2	379.2	317.3	355.1	323.1	411.8	244.0	195.3	220.6	316.5	202.4	293.5	188.4	268.1	231.5	329.5	270.5	249.6	216.5	241.3	317.3	320.5	327.4				2.29			
Použke	259.7	82.0	247.2	271.3	281.2	180.3	359.2	291.5	302.4	317	350.6	235.2	190.7	223.9	310.7	165.7	253.6	287.1	236.5	298.9	187.2	248.8	212.0	243.3	297.5	316.8	295.6				0.82			
Promena poslednje nedelje	-0.9	-36.7	-4.0	-0.3	0.6	2.2	-4.3	-5.1	16	-1.1	4.9	-0.8	-4.5	-9.4	3.8	2.0	-99.3	16	2.3	-0.5	5.5	15	-3.3	-7.7	-7.0	0.3	3.2				0.82			

Izvor: EU Komisija

SELEKCIJA GOVEDA

Selekcija je odabiranje ili izbor životinja. U reprodukciji se koriste najbolji roditeljski parovi za stvaranje sljedeće generacije. Svjesnim i planskim odabiranjem goveda došlo je do kvalitetnog poboljšanja u govedarstvu, odnosno poboljšanja rasa, zapata i individua. Došlo je do unaprijeđenja osobina primitivnih i stvaranja plemenitih rasa.

Postoji prirodna i vještačka selekcija.

U prirodi su se živa bića od nastanka borila za opstanak, tako da su opstajali najsposobniji. Prirodna selekcija je normalna pojava kod divljih životinja koje slobodno žive u prirodi, ali i kod primitivnih rasa i sojeva. Na primitivne rase i sojeve i njihovo stvaranje uticaj čovjeka je bio veoma mali, a prirodnih činilaca veliki.

Vještačka selekcija je odabiranje koje vrši čovjek po unaprijed postavljenom cilju i planu. Odgajivač odabira kvalitetna ženska i muška grla za parenje da bi dobio potomstvo sa novom kombinacijom gena i osobinama roditelja. Selekcijom se ne dobijaju novi geni već se mijenja njihova učestalost, naročito poželjnih. Zahvaljujući selekciji i drugim zootehničkim mjerama, čovjek je stvorio poznate plemenite rase u govedarstvu. Čovjek je svesno iz generacije u generaciju, poboljšavao osobine neke rase, soja i populacije.

Danas se značaj selekcije ogleda u težnji da se poveća proizvodnja mlijeka i mesa,

a posebno kvalitet ovih proizvoda. Odabiranjem kvalitetnih roditelja za razmnožavanje poboljšavaju se osobine u generaciji potomaka. Selekcijom se može smanjiti učestalost nepoželjnih i povećati nivo poželjnih gena.

Selekcijski uspjeh zavisi od niza faktora kao što su: jasno postavljen selekcijski cilj, broj životinja od kojih se odabiraju roditeljski parovi, plodnost i ranostasnost grla, strogost odabiranja, uzrast grla pri odabiranju, broj osobina koje se žele poboljšati, uslovi ishrane, njege, smještaja i drugo.

Selekcijski cilj mora biti jasno postavljen. Veće stado omogućava da odgajivač odabere manji broj kvalitetnih roditeljskih parova i postigne uspjeh u generaciji potomaka. Rase goveda koje su ranostasnije omogućavaju strožu selekciju i brži uspjeh. Na primjer, krava godišnje oteli jedno tele i pod uslovom da je žensko, neophodno je da prođe 24 mjeseca da bi kćerka stasala, otelila se i počela da proizvodi. Kod ovaca, koza i svinja taj je interval znatno kraći pa se brže može doći do uspjeha. U stadima u kojima se sistematski provodi selekcija povećava se ujednačenost grla. Kada odgajivač usmjeri selekciju na poboljšanje samo jedne osobine uspjeh će biti veći nego ako želi poboljšati više osobina. Da bi uspjeh selekcije bio veći potrebni su optimalni uslovi ishrane, njege i držanja za svaku generaciju.